

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
TUZLANSKOG KANTONA

SKINI MASKU MOME GRADU

Pod zabranom objavljivanja do 12.00h, 26. februara 2018.

Saopštenje za medije

SKINI MASKU MOME GRADU: globalna kampanja zdravstvenih radnika za unapređenje kvaliteta zraka u Tuzli i Lukavcu

Tuzla, 26. februar 2018 – Alijansa za zdravlje i životnu sredinu (HEAL) poziva gradske vlasti da očiste zrak u Bosni i Hercegovini, kroz kampanju „Skini masku mome gradu”.

Skini masku mome gradu(1) je globalna inicijativa ljekara, medicinskih sestara i javnih zdravstvenih radnika koji su posvećeni poboljšanju kvaliteta zraka i smanjenju emisije štetnih gasova u našim gradovima. Ona poziva sve gradove da se pridržavaju smjernica o kvalitetu zraka Svjetske zdravstvene organizacije (SZO(2)) i da učine konkretne akcije koji će doprinijeti ispunjavanju smjernica i poboljšanju kvaliteta zraka u gradovima.

HEAL predvodi ovu kampanju u Evropi i u Bosni i Hercegovini sa ciljem promovisanja praktičnih rješenja i realizovanja bitnih promjena u politikama na nivou gradova, a koji će upravljati jasnim i globalnim trendom smanjenja zagađenja zraka u urbanim područjima do 2030.

Godinama, kvalitet zraka u Tuzli i Lukavcu nikako da se popravi. Jedna od glavnih prijetnji po zdravlje građana ovog područja dolazi od visokih koncentracija sitnih čestica (PM2,5). PM2,5 su čvrste čestice nastale uslijed sagorijevanja materijala, a ujedno i zagađivač koji narušava zdravlje čovjeka. Udisanjem, čvrste čestice mogu završiti u krvotoku i time umanjiti sposobnosti čovjekovog organizma. Naučna otkrića pokazuju da udisanje čvrstih čestica izaziva preuranjenu smrt, srčane i plućne bolesti, moždani udar kao i niz drugih [zdravstvenih problema](#).

„Alarmantno je da Bosna i Hercegovina ima [drugu najveću stopu smrtnosti](#) zbog zagađena zraka u svijetu, nakon Sjeverne Koreje(3), a zagađenje zraka u Bosni ['pojede' 21.5% bruto društvenog proizvoda](#)(4) kroz smanjenu produktivnost ljudi i troškove za liječenje bolesti uzrokovane zagađenim zrakom.“ kaže Vlatka Matković Puljić, savjetnica za zdravlje i životnu sredinu iz Alijanse za zdravlje i okolinu (HEAL) sa sjedištem u Briselu, u Belgiji. „Izazov je stvoriti političku volju koja bi se primjenila radi boljeg zdravlja.”

Zdravstveni radnici iz Tuzle, ali i cijele Bosne i Hercegovine pridružuju se globalnim naporima da se poboljša stanje kvalitete zraka. Samo kroz primarnu prevenciju, smanjenje zagađenja, smanjila bi se prisutnost srčanih i plućnih bolest te smanjila smrtnost od istih. Time bi društvo imalo direktne ekonomske koristi.

Samo prelaskom na obnovljive izvore energije i ukidanje upotrebe uglja u termoelektranama u BiH godišnje bi se sačuvalo [2.564 života](#)(5). Dok se svjetske ekonomije fokusiraju na obnovljive izvore energije, Vlada BiH nastavlja svoj [put u nepovrat razmatrajući investicije u termoelektrane na uglja](#).

Drugačija rješenja, kao npr. uspostavljanje striktnih standarda za emisije štetnih gasova u transportu ili alternativna goriva za transport, upotrebe obnovljivih izvora energije za sustave kućnog grijanja, kao i bolja infrastruktura i urbano planiranje za podršku i promociju aktivnih i zdravih stilova života ciljajući šetnje i uporabu bicikla, istovremeno će poboljšati zdravlje ljudi, unaprijediti kvalitetu zraka i smanjiti globalno zagrijavanje.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
TUZLANSKOG KANTONA

SKINI MASKU MOME GRADU

Opis slike: Doktor Emir Durić, ispred Osnovne škole 'Bukinje' Tuzla i u pozadini je Termoelektrana "Tuzla". U sklopu kampanje protiv zagađenja zraka „Skini masku mome gradu“ (eng. Unmask My City), Autorsko pravo: Health & Environment Alliance (HEAL) / Igor Petrović

HEAL zajedno sa Zavodom za javno zdravstvo Tuzlanskog apeluje na obezbjeđivanje boljeg kvaliteta zraka kantona te poziva na akciju koja će doprinijeti boljoj kvaliteti zraka. U Bosni i Hercegovini HEAL saraduje sa lokalnim zdravstvenim radnicima radi promoviranja rješenja koja su usmjerena na one izvore zagađenja zraka koji najviše pogađaju Tuzlu i Lukavac.

Globalna kampanja „Skini masku mome gradu“ pokrenuta je i u nekoliko evropskih gradova: u Beogradu - Srbija, u Varšavi - Poljska, u Adani, Istanbulu i Iskenderunu - Turska, i u Londonu - Velika Britanija. U kampanju su uključeni i Solt Lejk Siti – Sjedinjene Američke Države, Čenej i Ahmedabad – Indija, Sao Paolo – Brazil, i Emalaheni - Južnoafrička Republika.

Doc. dr. med. sci Maida Mulić, direktorica Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog Kantona ističe „Kako u Tuzli tako i u ostalim gradovima Bosne i Hercegovine zrak koji udišemo narušava naše zdravlje. Nizak kvalitet zraka izaziva srčana i plućna oboljenja kao i druge tegobe, a posebno ljudima koji su bolesni. Vjerujem da će se ljekari, medicinske sestre i ostali zdravstveni profesionalci pridružiti rješavanju problema zagađenog zraka.“ i dodaje kako „je potrebna hitna akcija svih struktura i donosioca odluka u rješavanju ovog problema.“

Doktor Emir Durić iz Tuzle kaže „Zagađenje zraka je skriveni ubica u Tuzli. Kao doktor u službi građana svjestan sam potrebe za unapređenjem kvaliteta zraka. Moja najveća briga je zdravlje najmlađih, djece.“

Kontakti

1. **Alijansa za zdravlje i životnu sredinu:** info.balkans@env-health.org
2. **Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona:** zavodzjz@bih.net.ba

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
TUZLANSKOG KANTONA

SKINI MASKU MOME GRADU

Napomene za novinare

1. <http://unmaskmycity.org/bs/project/tuzla-2/> SKINI MASKU MOME GRADU

Zdravstveni radnici diljem zemlje mogu dati svoj doprinos ovoj gorućoj problematici koristeći internet-obrazac i indicirati na koji način žele aktivno sudjelovati u akciji.

Globalnu inicijativu koordiniše Savez za globalnu zaštitu klime i zdravlja (eng. Global Climate and Health Alliance) zajedno sa Alijansom za zdravlje i životnu sredinu (HEAL), Zdravstvenom negom bez stvaranja štete (eng. Health Care Without Harm), Američkim savezom za klimu i zdravlje (eng. US Climate and Health Alliance) i Savezom za zaštitu zdravlja od klimatskih promena Velike Britanije (UK Health Alliance for Climate Change). Grupe se povezuju sa lokalnim partnerima za zdravstvenu zaštitu i njihovim zajednicama kako bi se promovirala praktična rješenja i stvorile osjetne promjene u politikama na nivou gradova koje će upravljati jasnim i globalnim trendom smanjenja zagađenja zraka u urbanim područjima do 2030. To će spasiti milione života, poboljšati rezultate u pogledu zdravlja za milijarde ljudi i dati ogroman doprinos smanjenju efekata staklene bašte koji potreban da bi se svijet očuvao bezbjednim od kriza uslijed klimatskih promjena.

2. Svjetska zdravstvena organizacija, Informacioni bilten, Smjernice za kvalitet ambijentalnog (spoljnog) zraka, septembar 2016, <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs313/en/>

Smjernice Svjetske zdravstvene organizacije u vezi sa kvalitetom zraka za čestično zagađenje: PM2.5: 10 µg/m3 srednje godišnje vrednosti, a za PM10: 20 µg/m3 srednje godišnje vrednosti.

3. World Health Statistics 2017: [Monitoring health for the SDGs](#), str. 66
4. WHO, OECD: [Economic cost of the health impact of air pollution in Europe](#), str. 27
5. Neplaćeni zdravstveni račun - Kako nas termoelektrane na ugalj u Bosni i Hercegovini čine bolesnima, HEAL, mart 2016, http://env-health.org/IMG/pdf/factsheet_bosnia_sr_lr.pdf

Alijansa za zdravlje i životnu sredinu (engl. Health and Environmental Alliance, skr. HEAL) je vodeća evropska neprofitna organizacija koja istražuje kako životna sredina utiče na zdravlje u Evropskoj uniji (EU) i šire. Uz podršku više od 70 organizacija članica, HEAL vrši nezavisnu ekspertizu i pribavlja dokaze iz medicinskih istraživanja u različitim procesima donošenja odluka. Naše široko udruženje uključuje stručnjake iz oblasti zdravstva, neprofitna zdravstvena osiguranja, doktore, medicinsko osoblje, udruženja oboljelih od astme i raka, građane, ženska udruženja, omladinska udruženja, nevladine organizacije za zaštitu životne sredine, naučnike i javne institute za zdravstvena istraživanja. Među članovima su međunarodne i evropske organizacije kao i državne i lokalne grupe. Website: www.env-health.org. Pratite HEAL preko [Facebook](#) i [Twitter](#) i [Instagram](#).